

(III.)

J. M. J.

F. Valentinus à Matre Dei, Provincialis Fratrum Excalceatorum B. V. MARIE DE MONTE CARMELO hujus Provinciae S. P. N. Alberti in Nova Hispania, &c. De consensu N. Diffinitorii Provincialis, tenore præsentium licentiam concedimus, ut liber cuius titulus est: *Homo Attritus, seu de sufficientia Attritionis ad Sacramentum Pœnitentiæ suscipiendum, Dissertatio singularis, P. Fratris Antonii à S. Firmino Carmelitæ Excalceati Provinciae Mexicanæ*, à gravioribus, doctisque viris hujus nostræ Provinciae (quibus ipsum videndum, et examinandum commissimus) recognitus, et approbatus, typis mandetur, et in lucem prodeat, obtentis priùs licentiis de jure necessariis. In quorum fidem præsentes fieri jussimus, manu nostra firmatas, sigillo prædicti nostri Diffinitorii munitas, ejusque infrascripti Secretarii nomine subscriptas, in hoc nostro S. Joachimi Conventu die vigesima septima Aprilis anni millesimi septingentesimi nonagesimi sexti.

Frater Valentinus à Matre Dei,
Proalis.

De mandato R. P. N. Provincialis.

Frater Joannes à Purificatione,
Secretarius Diffinit.

011862

EX LIBRIS
HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

1080026386

UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
CAPILLA ALFONSINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

59-83 MICROFILMADA 2261

HOMO ATTRITUS
SEU
DE SUFFICIENTIA ATTRITIONIS
AD SACRAMENTUM POENITENTIÆ
SUSCIPIENDUM.

DISSERTATIO SINGULARIS

P. FR. ANTONII Á SANCTO FIRMINO
Carmelite Excalceati Provincia Mexicanæ.

Non scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem,
sed quasi scientibus eam.

i. Joann. c. 2. v. 21.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON
Biblioteca Valverde y Tellez

Mexici ex Typographia Matritensi, in viâ Sanc-
ti Dominici et Tacubæ. Anno Domini
M. DCCC. I.

HOMO

ATTRITI

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

1862

(IV.)

CENSURA

*DOMINI DOCTORIS JOANNIS DE SARRIA ET ALDERETE,
hujus Sanctae Ecclesiae Metropolitanæ Præbendati, et in Uni-
versitate Osunensi olim Reitoris.*

Nulla res, Excellentissime, meritissimeque Domine Prorex, nulla res difficillior, & gravior, quam de *Confiteente* Sacramento, de ejus materiæ proximæ assignatione, de illiusque effectu, qui hominis peccatoris justificatio est, eâ dignitate disserere, quæ Theologi christiani peculiaris, & propria sit: Sicut enim ei doctrinæ novitas fugienda est, ita etiam profanas vocum novitates, sub quibus multoties lateat error, vitare debet. His de causis Patres Theologique Principes aperto Marte dimicarunt pro exterminandis ex catholiceis disputationibus omnibus quibuslibet vocabulis, quibus sana doctrina, christiana pietas, fideliumque orthodoxa fides quassari, labefactarique poterat. Adest enim in numero vocum multitudine à Patribus dejecta: existunt quamplurimæ propositiones ab Ecclesia damnatae: suntque pene infinitæ diotiones, quæ non nisi cautelâ adhibitâ, summa que diligentia appositâ, usurpari debent; cum anguis sub herba aliquando lateat, ita etiam sub vocabulis, pieratis velo in vulgum disseminatis, venenum Aspidis fideles potare solent: Qua ratione de libro, *homo attritus*, inscripto congruum judicium præbere, arduum, meisque viribus supremum opus hoc patavi; sed vestrâ benevolencia, superiori que auctoritatè constrictus, illum accuratissime legens & per legens, doctissimum, ac omni laude dignissimum inveni. Proponendi claritas, stabilendi firmitas, explicandi facilitas, ratiocinandi robur, & vigor, Conciliorum, Patrumque auctoritatum selecta copia, in adversiorum telis conterendis christiana moderatio, in sacre Scriptura locis examinandis gravitas, usus, ac strenuitas: Omnia, omnia Auctoris eruditioem, virtutem, & religionem, quas per totum Nova Hispania Regnum jamjam fama vulgaverat, apertissime explicant, atque demonstrant.

Catholica est enim ejus doctrina: Catholica sunt asserta: Catholice sunt propositiones; nec inter tanta, & tam selecta verba unum minutissimum reperitur, quod Acatholicum, Regisque juribus obnoxium sit.

Si hoc judicium vestre dominationi placet, nihil ultra deest, nisi ut vestro superiori mandato imprimatur.

In villa Coyoacanensi die 30. Junii, anno 1796.

EXME. DOMINE

*Joannes de Sarria
et Aldrete.*

El Exmº. Señor Marqués de Branciforte, Virrey de esta Nueva España, concedió su licencia para la impresión de esta Obra, como consta por su Decreto de 12. de Julio de 1796.

(V.)

CENSURA

DOMINI DOCTORIS JOSEPHI ANGELI GAZANO, HUJUS SANTÆ Metropolitanæ Præbendati, et in Universitate Mexicana nuper Rectoris.

Ex præscripto D. D. Josephi Ruiz de Conejares hanc Dissertationem vidi, & protinus agnovi, Attritionistarum sistema solidè in ea stabili, & Initialistarum argumenta congrue dissolvit; ita nimurum ut si astruam, eruditum. Autorem systemati illi novam, imo & omnimodam probabilitatem, cuius est capax, conferre, veritatis limites neutquam transilire, crediderim. Probabilitas isthac ex Divina Scriptura deprompta est, ex Concilio Tridentino, ex Oraculis Pontificiis, ex Sanctis Ecclesie Patribus & Doctoribus, ac præsertim ex Augustino, & Thoma: quapropter Theologis omnibus, sed præcipue horum Sanctorum Discipulis, opus istud gratissimum fore non ambigo: quin & Initialistis iis, qui non futilem, sed solidam Theologicas disciplinas tradendi amant rationem, illud ut reor, non parvi facient: nec sciolus quis ultro consurget, qui Attritionistarum sententiam ab Ecclesia jam fuisse proscriptam obmurmuret; quandoquidem si opus ipsum evolvat, inveniet, quod Alexander VII. jubet sub pena excommunicacionis, ne quis eam alicujus Theologica censuræ, alteriusve injuria, aut contumelia nota taxare audeat: inveniet, quod Benedictus XIII. asserit, nil haec tenus à Sancta Sede fuisse decisum circa Attritionistarum, & Initialistarum controversiam: inveniet tandem, quod Benedictus XIV. id quoque affirmat, & addit, quod liberum cuique est, sive Initialistarum, sive Attritionistarum amplecti doctrinam. Hac igitur libertate, qua omnes donantur, Auctor noster nullatenus privari debet: & cum in ejus Dissertatione nil omnino repererim, quod fideli Catholica, vel Christianis moribus sit adversum, ut illam, dum ei libuerit, edat, concedendum censeo, salvo semper meliori judicio. Dabam Mexici die 13. Decembris anno 1800.

Joseph Angelus Gazano.

El Sðr. Dðr. D. Joseph Ruiz de Conejares, Tesorero de esta Stð. Iglesia, Juez Provisor y Vicario General de este Arzobispado Sede Vacante concedió su licencia para que se imprima este Libro, como consta de su Auto de 15. de Diciembre de 1800.

(VI.)

EXCELLENTISSIMÆ PRINCIPI

DOMINÆ MARIÆ ANTONIÆ DE GODOY, ALVAREZ DE
FARIA, BIBERO, MOTEZUMA &c. Marchionissæ de Branci-
forte, Hispaniæ Magnati primæ classis, Ordinis Reginæ
MARIÆ ALOYSIÆ honorificentissimæ fasciæ pectorali insig-
nitæ, hujus Novæ Hispaniæ Proreginae &c.

EXCELLENTISSIMA DOMINA.

Olemne est Scriptoribus propè universis, Mæcenates suos magni-
fici commendationibus exornare, quin eidem id vitio vertere,
nemini licet, idcirco quod adversùs obtestatores suos illorum
ambiant tutamentum, quod non vituperatione, sed laude indeptum iri,
probè norunt. Et quo Zoilos omnes, atque Aristarchos magis deterreant,
Mæcenatum potentiam amplificant, eisque stirpem regiam, cum fas est,
ultrò concedunt. Id moris, sicut et Mæcenatum nomen ab antiquo Poeta
Quinto Horatio Flacco didicere, qui Mæcenatem suum Octaviani Augusti
Achatem fidissimum regum genere procreatum cecinit inquiens:

(1.) „ Mæcenas atavis edite regibus,

„ O et præsidium, et dulce decus meum. “

Splendor isthic despiciatū minimè ducendus est, cum et ipse Dei Filius,
qui humanis honoribus non indigebat, cum nullatenus spreverit, sed ex

(1.) Lib. 1. Oda 1.

(VII.)

regali progenie exoriri voluerit, dum propter nostram salutem descendit
de Cœlis. Quapropter si pervetustum morem hunc amplecti, per te li-
ceat, Optima Proregina, te quoque atavis editam regibus haud injuriâ di-
xerim: siquidem Familiam de Godoy ex regibus Legionis, Aragoniæ, Cas-
tellæ, Poloniæ, necnon à Græcis Imperatoribus prodire, Carmelita quidam
auctor est, qui quidem haud in præsentia, cum scilicet gens tua summis
potitur honoribus, sed dum ab illis procul erat, nimirum anno 1753.
hæc litteris consignavit. (2) Quin potentissimum Mexicanorum Monar-
cham, quem magnus Cortesius heros incomparabilis devicit, ad te simili-
ter aliqua spectare ratione, satis apertè innuit D. D. Josephus Marianus
Beristain, doctus Canonicus Mexicanus, cum Excellentissimo Fratri tuo
Duci de la Alcudia, nunc Principi de la Paz cognomen Motczuma attri-
buit in Oratione Eucharistica, quam eidem nuncupavit. Te idcirco clari-
iores inter, atque illustriores feminas video, ac suspicio. Sed adest in-
super caput aliud, quod ampliori commendatione te dignam constituit
nempe benignitas, pietas, religio, ceteræque virtutes, quas, Dei beneficio
assecuta es. Verumtamen de his ulterius loqui, nec tibi ob egregiam,
animi tui moderationem gratum fore arbitror, nec mihi ipsi decorum;
viderer namque assentationis vitio, dum virtutem laudo, succumbere. At
etsi alias omnes præteream, de modestia tua innoxie possum affari, prop-
terea quod patentissima cunctis, universimque collaudata sit illa, et etiam
quia estimabiles nimirum jam fructus ediderit. In supremo honorum, ac
dignitatuum vertice constituta, omnium insimul oculis censuræ, et mur-
muri exposita es: sed cum nil prorsus videant, nisi gravitatem in vultu,

(2.) Fr. Joann. á S. Ana. Exemplar memoria del V. P. Fr. Antonio de la Visitacion, Carmelita Descalzo; en el siglo el Coronel D. Nuñio Antonio de Godoy, del Orden de Santiago. Cap. 2. n. 3.

(VIII.)

decentiam in incessu, honestatem in vestitu, mirantur quod vident, laudant, ac s^ep^e student imitari. Modestia isthac f^eminas non paucas modestas reddidit, quae nil antea nisi immodestiam in vestitu, procacitatem in incessu, impudentiam in vultu p^ræ se ferebant. Fatendum tamen *est*, quod Mexicanæ matronæ ab infanda hac perversitate non parùm olim abhorrebat. Sed postmodum, corruptis virorum moribus, ut eis placebant, earum plures detecto jam peccatore incedebant, jam pedes, et crura ostentabant, et quod damnabilius *est*, jam ubera ipsa aut partim nuda, aut linteolis quibusdam tenuissimis, et translucidis dumtaxat operiebant. Contra abusum hujusmodi nefarium quidem, et animarum saluti pernici-
sissimum Confessarii, et Concionatores continuò declamabant; sed incas-
sum, quoniam eorum monitis sese indociles illæ exhibebant. Advénit
tandem ex antiqua Hispania Excellens admodum Marchionissa de Bran-
ciforte, veste decentissimâ, honestissimâ, et membra illa penitus occul-
tante ornata, et eas protinus magna ex parte ad meliorem frugem exem-
plu^m suo traxit. Consuescunt illæ adventantes Proreginas intentis, imò et
linceis oculis circumspicere, et contemplari, ut si quas ornamentorum re-
centes formulas, vulgo *modas* secum ex Europa deferant, eas confestim
discant, et imitentur. Verum enim verò cum in te, haud quidem senili,
sed florentissimâ adhuc ætate, nil indecorum, aut turpe, nil quod chris-
tianam f^eminam dedebeat, nil nisi vivam modestiæ, et honestatis imagi-
nem repererint, et planè exinde noverint, inhonestatem, immodestiam
que summopere tibi displicere, his nuntium mittere, et eamdem ipsam
imaginem, q^uæ tibi exosæ fierent, imitari debuerunt vel invite. Quocirca
gloriar in Domino vales, quod plus exemplo tuo, quām suis cohortationibus Sacerdotes, consecuta sis. Fxit Deus, ut reformationem istam sa-
luberrimam, cui nonnullæ adhuc refragantur, omnibus suadere possis: si

(IX.)

enim id fueris assecuta, Deo, et Regi præstantissimum obsequium, ipsi-
que gratissimum efficies, atque Novæ Hispaniæ utilior abs dubio eris, quam
ditissimæ ac inexhauribiles auri, et argenti fodinæ, quæ in ea sunt. Hinc
momenta apparent, quæ opus istud tibi potissimè inscribendum dicta-
bant: quandoquidem cùm ejus auctor, qui Provinciæ hujus Mexicanæ, cu-
jus curam gero, alumnus est, de impiorum justificatione in eo præsertim
disserat, tibi p^ræ omnibus ipsum nuncupare decebat, quæ negotio huic
sanctissimo cooperari assatim videris reformatione tuâ illâ, qua delicta
innumeræ valent præpediri. Accipe ergo, Benignissima Proregina, sub
tua protectione Dissertationem istam, eamque ab obrectatoribus, si qui ra-
men futuri sint, tueri præpotenti auctoritate tua, non dedigneris. Hoc
etiam atque etiam supplex rogat

EXCELLENTISSIMA DOMINA

Humillimus ac obsequentissimus servus tuus et

Capellanus

Frater Valentinus à Matre Dei,

Proalis.

A

(X.)
PROEMIUM.

CUM Sacramentum Poenitentiae certum sit, ac presentissimum adversus peccata remedium à Christo Domino institutum, magni profecto intererat, quod unus, et idem esset Theologorum omnium sensus circa preparationem, quam homo lethali noxa infectus habere debet, dum ad illud suspicendum accedit, ut certe sciret, qua via remissionis gratiam indepisci poterat. Verum in re hac definienda, quam summi esse momenti, nemo non videt, haud parva est inter eos dissensio. Alii affirmant, satis ad id esse attritionem supernaturalem; alii negant; et ideo ultra attritionem exigunt charitatis amorem quendam, quem initialē vocant, inchoatum, atque imperfectum. Ast permulti renunt, amorem istum cum peccato mortali esse inquire, ac propterea hominem, quandiu labo hujusmodi aspergitur, ex charitate Deum non amare: inadprehensibile enim illis est, quod amor charitatis, opus nēmō omnium praestantissimum, quæ in hac vita exercentur, existere simul valeat cum gravi culpa, quæ res est omnium deterrima. His ego lubenter consentiens, attritionis sufficientiam agnosco, unionemque nescio amoris cum peccato. Quapropter etiū non inficiar, amorem charitatis desiderari etiam ad impiorum justificationem, eum tamen astro, non ante gratiam, sed cum ea extare; esseque idcirco, haud antecedenter, sed concomitantem dispositionem ad gratiam ipsam tam intra, quam extra Sacramentū suscipiendam.

Momenta principia, quæ ad hac stabilienda comperi, doctis hominibus hic proponam, ut rectum de illis ferant judicium, paratus me ab his protinus revocare, quæ ipsi falsa esse convicerint: neque enim is ego sum, ut opinioni, qua semel imbutus fuero, induvise adhæream: quin potius doctrinam qualilibet incunctanter ejurabo, ubi noverim, incongruum esse veritati. Pro hac solimodo concertare amant, qui operam suam ludere detrectant, scientes, quia „non possumus aliquid „adversus veritatem, sed pro veritate.“ Quo (1) circa opera dispendium fugiens, haud sane in veritatem, sed pro ea adipiscenda laboro: et ideo sapientes enixa deprecor, ut severissimi judicis munus obeuentes, censuræ, ac liture largiter indulgent, et quidquid in hac dissertatione à veritate exorbitans reperient, aut omnino respuant, aut deleant. Ita nimur, et non pervicaciter, aut studio partium de rebus omnibus, ac potissimum de impiorum hominum justificatione, et salute controversi decebat.

Merito, ut arbitrator, rādio afficiet sapientes ipsos prolixitas operis, quod plus æquo excrēsset, probè nosco, et ingenue fateor: imo idipsum gravatè ferent lectores omnes; cum per molestem cuique sit, librum integrum, et non parvum legere, ut unicam percipiāt questionem. Ceterum rem aliter, seu pressius confidere ob id præsentis nequivi, quod Auctores, qui eamdem provinciam illustrandam suscepere, argumenta propemodum infinita, sive pro amoris vera charitatis necessitate, sive pro attritionis, quam servilem dicunt, sufficientia coacervarunt, quæc controversia præsens adeo implexa effecta est, ut extricari, ac satis enodari non valeat, nisi argumenta illa ferè omnia ad trutinam revocentur, et accuratè expendantur: id verò paucis nec in ipsa fieret Laconia.

Præterea Auctores illi, vel eorum saltem plurimi, quamquam de rebus aliis innumeris pertracent, de sufficientia, aut insufficientia attritionis diffuse admodum scribunt, ut liquet in nostris Salmanticensibus Scholasticis, nostro item Liberio à Jesu, Christiano Lupo, Gaspare Juueni, Renato Hy-cintho Drown, Laurentio

(1) 2. Cor. 13. 8.

(XL)

Berti, Daniele Concina: ecce igitur ipse, qui de una attritionis sufficientia dissero, fusior non ero? Præterquamquod „non est questio, ait Lupus, (2) de tribus ca- „pellis, aut de lana capitina“ sed de gravissimo negotio, videlicet de digna Sacra- menti Poenitentiae receptione, ac propterea de implororum hominum justificatione, ex quibus aeterna salus nostra penderet: de re autem, qua tanti omnium referr, cur- sim, aut defunctoriè dicere, piacularē videretur. Verumtamen quod ejuscmodi, scilicet maximi ponderis res ipsa sit, à Scholasticismo, quod ajunt, seu contortulis Scholasticorum concertationibus plerisque, argutiis, formulis, quæ interdum non tam afferunt, quam auferunt lucem menti, abstinui quantum potui, et Scripturam Sacram, Concilium Tridentinum, Oracula Pontificia, Ecclesiæ Doctores, ac præcipue Augustinum, et Thomam consulere in primis studui: ex his enim fonti- bus purior, ac salubrior doctrina haurienda est.

Plurima exinde, ut hanc lucubratio nculam exornarem, documenta erui; sed eam nihilominus, bene præscio, nouitiquam omnibus placituran; quidam namque ipsam, antequam viderint, jam improbant, jam damnant, dolentes prænimis, quod Attritionistarum agniti nomen dederim, perinde ac si desperatae litis, aut prævæ causa clientelam sumpserim. Verum his omnibus dicendum: „Nolite ante tempus „judicare; “ etenim neque reus ullus, quin audiatur, neque ullus liber, quin per- legatur, condemnandus est.

Deinde Attritionistarum sententiam, quam illi reprobat, nondum Deus ipse Ecclesiæ sua voce proscripsit. De attritionis sufficientia, amorisque necessitate seriò pertractatum est in Concilio Tridentino: atvero Patres nil de illis decer- nondum putarunt, quod optimè nossent, utramque, salva fide, & Theologis pro- pugnari, et Sacram ipsam Synodus, non pro Catholicorum quæstionibus delin- dis, sed pro Hæreticorum erroribus damnandis fuisse in Spiritu Sancto congregata. Quam obrem cum in decreto, nbi de attritione agitur, ut est dispositio ad Sacramentum Poenitentiae, priusquam illud ratum haberet Concilium, legeretur: „Attritionem sufficere ad Sacramenti hujus constitutionem:“ quod Attritionis favebat: & „quod attritio ipsa „sine aliquo dilectionis in Deum motu esse vix „queat:“ quod Initialisti erat præpositum; utrumque jussu Patrum deletum est: atque idcirco indecisa prorsus controversia ipsa permanit, & liberum cuique pro- inde est, sive pro attritionis sufficientia, sive pro amoris necessitate pugnare.

Nec summi ipsi Ponfices Attritionistarum opinamenta hactenus improba- runt, ut asserit Benedictus XIV., cuius testimonium hic inserere juvat. Trans- critit præprioris decretum Alexandri VII. sub poena excommunicationis præcipien- ti, ne quis alterutram sententiam injuriis, aut censuris taxare audeat: et hoc ex eo deducit hortamentum: (3) „caveant proinde Episcopi, ne in suis Synodis, aut in „instructione Sacerdotum, quam Synodis quandoque attexunt; aliquid decer- „nant, aut de attritionis mera servilis ad Sacramentum Poenitentiae sufficientia, „aut de amoris saltem initialis necessitate. Adhuc quippe sub iudice lis est; ad- „huc impunè pro una, et altera sententia dimicatur.“ Refert deinde, Cardina- lem Gottum, et Bartholomæum Rivium Augustinianum pro attritionis sufficientia decertasse, alios pro necessitate amoris, et addit: „Hinc rectè intulit Berti lib. „34. cap. 5. nihil hactenus à Sede Apostolica de hac quæstione decisum, sed li- „bertatem cuique datam, ex præfatis opinionibus eam eligendi, et docendi, quam „maluerit.“ Fatetur denique, licitum Episcopis esse, confessarios hortari, ut po-

(1) Diss. de contr. et attrit. Epist. ad Canonicos Gandavenses. (2) De Synodo Diœcesana, lib. 2 pac. 13. num. 2. et 10.

bitentes movere studeant ad veram, et perfectam contritionem, quæ amor initialis non est. „Sed non ideo prohibentur Episcopi Confessarios monere, ut poenitentes ad veram, et perfectam contritionem hortentur, et excitant: id siquidem feciendum suadent etiam pricipui Autores, qui pro sufficientia doloris ex solo metu gehennæ steterunt.“ Unde percipliant oportet, qui malè de opella ista sentiunt, eam innociam esse, et nil in Ecclesiæ statuta delinquere, ac propterea haud rectè ab ipsis damnari.

Nec est, quod censor rigidus musset, hæc à Benedicto, non ut Papa, sed ut doctore particulari affirmari: etenim quamquam id ita sit, hortationem suam ex decreto Alexandri VII. deducit, cui proinde arbitratus est consentaneam. Dein etsi ut doctore particulari loquatur, is tamen qui loquitur, Pontifex est, et Pontifex sapientissimus, cuius idcirco verba, quamquam non infallibilis, magna sunt auctoritatis, aut majoris saltem, quam obrectatores mei omnes. Præterquamquid etiam ut Pontifex similia tradit præcepta, nam in Constitutione *Sollicita ac provida* die 6. Julii 1753. edita, in eos invehitur, „qui aliorum opiniones nondum ab Ecclesia damnatas (uti et Attritionistarum sententia) censura perstringunt, adversarios, eorumque Scholas, ac Coetus suggillant, et pro ridiculis ducunt.“ Postmodum hac cum Innocentio XI. Doctoribus Scholasticis, et aliis inquit: „Caveat ab omni censura, et nota, necnon à quibuscumque convitiis contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos controvertuntur, donec à Sancta Sede recognitæ sint, et super eis judicium proferatur.“ Vult insuper, quod non feratur omnino, priuatas sententias, veluti certa, ac definita Ecclesiæ dogmata à quoqiam in libris obtrudi, opposita vero erroris insimulari. „Caveat ergo quisque, Attritionistarum doctrinam censuris, aut convitiis petere; caveat, eorum numero omnino non ferendo adscribi, qui privatas sententias veluti certa, ac definita dogmata obtrudant, oppositas vero erroris insimulant; secus enim Sanctæ Sedi jussionibus refragari ipse censebitur. Neque libertatem, qua donantur omnes, ex Initialistarum, et Attritionistarum opinionibus eam eligendi, ac docendi, quam maluerint, ulli admere præsumat, irritum enim non minus quam ridiculum hujusmodi erit conamen tum, quoniam unusquisque in suo sensu abundabit, quoad alterutra ab Ecclesia proscribatur.

Nonnihil de his præfari necesse fuit, ut obtrigillatoribus, et cæteris, qui eorum instinctu infensi mihi sint, patefacerem, Ecclesiam Catholicam, ac Supremos ejus Principes nec reprobare, nec damnari ab aliis permittere Attritionistarum placita, sed velle prorsus, quod integrum cuique sit, sive ipsa, sive eis adversa complecta opinamenta; neminiisque idcirco licere, propterea quod Attritionista sim, murmurare, aut me reprehendere.

Neque mirum erit, quod obrectatoribus iisdem ea displiceant, vel ipsi injuncta sibi esse comminiscantur, quæ de Galli cap. XXIV. proferuntur. Dixerim tamen, ut eis ratione aliqua faciam satis, quod ea omnia tum serpsi, cum impissimus Robespierre, ac similia monstra, quæ hodie Gallia ipsa magnopere detestatur, terrorismum, et tyrannidem suam truculentissime excerebat: nunc vero, tyrannus hisce è medio sublati, sedatus magna ratio (eam sic appellant) suas agit res. Paxit Deus, ut gens illa irrequieta, ac novitatum impense amans, sed olim de Ecclesia Catholica bene admodum merita ad piæ hujus matris gremium integra re-deat.

Ast præloquendum hoc unum superest, quod opera nonnulla, quæ diuersis auctoribus tribuantur, iis ego sub quorum nomine communiter circumferruntur, adscribo. Unde Tractatum, verbi causa, de Virginis lapsu adjudico B.

Ambrosio ep. X. quamvis illum haud genuinum ipsius factum esse, sed subditum potius, Cardinalis Bellarminus suspectur. (4) Præterquamquid momentum, cui purpuratus doctor ininititur, quod scilicet Novatianismum liber ille redoleat, leva satis videtur, et à Natali Alexandro nullo solvit negotio. (5) Expositionem similiter super Canticā duplīcē laudo cap. XII., alteram videlicet S. Isidori Hispalensis, quæ brevissima est, alteram D. Thomæ Aquinatis, quæ est fusior, et incipit: *Salomon inspiratus*: de quibus eruditæ certant, num reapse ad hos Sanctos pertineant, vel alios habuerint parentes: ipse autem cum litem hanc decidere non possem, explanations eas sub eorum nomine proferre malui, quies ut plurimum attribubuntur. Quin et testimonia, quæ ex eis desumpsi, absque argumenti præjudici, de quo ibi res est, potenter pratermitti, idcirco quod doctrina quam continent, in documentis alis Sanctorum Gregorii Papa, et Bergardi Abbatis ibidem pariter productis comperiatur.

Hæc nimiriū sunt, de quibus Lectorem meum præmonere, æquum existimavi; cui demum cum Horatio dixerim: (6)

„Vive: vale: si quid novisti rectius istis,

„Candidus imperti; si non, his utere mecum.“

(4) Lib. de Scriptoribus Ecclesiæ anno 374. (5) Historia Ecclesiæ. Sec. 4. cap. 6. art. 27. §. 1. n. 1f.

(6) Lib. 1. Epist. 6.

INDEX CAPITUM.

- I. Attrito et in feni timor enucleantur. Pagina 1.
- II. Attritum hominem spei, seu concupiscentiae amore erga Deum affecti comprobatur. 5.
- III. Charitatis etiam amor, necnon contritionis opus ad attriti hominis justificationem requiruntur. 13.
- IV. Quid ultra spei et charitas amorem jam expositum Anti-Attritionari pro attriti hominis justificatione velint, exploratur. 17.
- V. Sufficientia attritionis Scriptura Sacra testimoniis ostenditur. 20.
- VI. Sufficientia attritionis Concilium Tridentinum favet. 23.
- VII. Peccandi voluntatem excludit attritio. 32.
- VIII. Inferni timor pelit etiam peccandi voluntatem. 36.
- IX. R. P. Perti perpenditur sententia quadam. 50.
- X. Summorum Pontificum, Inquisitionis Hispanie, aliorumque Doctorum auctoritate sufficientia attritionis stabilitur. 75.
- XI. Aliqua etiam rationum momenta sufficientiam attritionis amoris charitatis expertis aperiunt. 86.
- XII. Amor Dei super omnia cum peccato mortali esse nequit. 92.
- XIII. Sanctus Augustinus unioni amoris cum peccato propius non est. 102.
- XIV. Div. Thomas amorem Dei et gravem culpam insociabiles omnino habet. 110.
- XV. Nec parva contritio se umquam sceleribus adjungit. 120.
- XVI. Aliquis etiam rationibus amoris et peccati insociabilitas comprobatur. 125.
- XVII. Amor charitatis meritorius est vita aeterna; et idcirco criminum neque esse sodalis. 132.
- XVIII. Momenta, quae pro attritionis insufficientia, et amoris initialis necessitate stabilidex Scriptura depromunt Initialistæ, discutiuntur. 143.
- XIX. Quæ ex Concilio Tridentino Initialistæ erunt argumenta eliduntur. 152.
- XX. Iis, quæ ex Catechismo Romano Initialistæ objiciunt, responsum adhibetur. 160.
- XXI. Sancti Augustini auctoritates, quibus se Initialistæ protegunt, expenduntur. 165.
- XXII. Auctoritates Divi Thomæ, quas pro se laudant Initialistæ, explanantur. 176.
- XXIII. Alia infirmant Initialistarum argumenta. 188.
- XXIV. Gallicani Cleri proponit decretum quoddam. 199.
- XXV. R. P. Concinna argutiones aliquæ solvuntur. 203.
- XXVI. Auctoris ejusdem continuatur impugnatio. 217.
- XXVII. Imago peccatoris gehennæ metu ad Deum redeuntis a P. Concinna adornata consideratur attentius. 226.
- XXVIII. Præcipuum P. Concinna argumentum enervatur. 238.
- XXIX. Periculosa Initialistarum doctrina expenditur, et refutatur. 255.
- XXX. R. P. Renati Hyacinthi Drowen argutiones quædam perpenduntur, que parum tuta videntur. 267.
- XXXI. Quæ fusæ haecque dicta sunt, compendiario iterum traduntur. 282.

Attritio, et Inferni timor enucleantur.

DE Homine Attrito in præsens verba facturus, attritionem prius, necnon gehennæ metum, quibus ipse ad suscipiendum Penitentia Sacramentum comparatur, justum arbitror endare. Attritio igitur, qua ex imperfecta nuncupatur contritio, de peccatis dolor est, quem metu excitante, edit, ac induit resipiscens, et saiora jam de se cogitans peccatoris animus: Deum quippe, quem in hostes suos, prebe scire, terribiliter, et aeterniter animadverte, jure, ac merito timet; et ideo dum illum se meminit offendisse, concivisseque propterea eis in se iram, de commissis dolet intime: quocirca Dei vindicta timor doloris hujusce, seu attritionis initium est, ac origo: in quo imperfecta à perfecta differt contritione, qua quidem non metu, sed amore Dei enasceatur. Verum Tridecati Concilij utramque edisserentis audire præstat verba hæc:

(1) „Docet præterea, et si contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconcilietur, priusquam hoc Sacramentum (Penitentia) agi suscipiat, ipsam nihilominus reconciliacionem ipsi contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam: illum vero contritionem imperfectam, qua attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna, et penarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe venia, declarat, non solum, non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verometiam donum Dei esse, et Spiritus Sancti impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo penitenti adjuvit viam sibi ad iustitiam patet. Duo hic solummodo, nempe turpitudinis, seditatis noxæ memoriam, et gehennæ, penarumque metum, attritionis recenset principia: alterum insuper, id est, aeterna beatitudinis amissionem assignat postmodum dicens:

(2) „Si quis dixerit, eam contritionem, que paratur per discussionem, collectionem, et de testationem peccatorum, qua quis recognoscit annos suos in amaritudine anima sua, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudem, feditatem, amissionem aeterna beatitudinis, et aeterna damnationis incursum, cum proposito melioris vita, non esse verum, et utilem dolorem, nec preparare ad grariam, sed facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, demum illum esse dolorem coadum, et non liberum, ac voluntarium, anathema sit.“ Synodica isthae decisio de attritione est, dampnat enim Lutherum, qui iisdem pene verbis attritionem respernat. Impium veterotoris hujusc dogma transcribam cap. VI. num. 10. Recensita attritionis principia tria in unam Dei judicis, et vindicis, seu gehennæ, penarumque formidinem bepe possunt redigi, nam peccati feditas, necnon semper, na gloria jactura, quod aeternam damnationem, et finem numquam visurum inferant ignis cruciamentum, sapientem dolorem, terrorisque peccatoribus incutient: et ideo Inferni metum unicæ, dum de attritione res est: Autores ut plurimum meminere: de quo-hæc additum Concilium:

(3) „Si quis dixerit, gehenna metum, per quem ad misericordiam Dei, de peccatis desendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere, anathema sit.“

Universa, quæ de attritione statuit Sancta Synodus, in medium producere, ratus sum tempestivum, ut quid de ea sentendum, omnibus in proposito sit. Asserendum itaque ex Concilij doctrina, sicut contritionem perfectam amore, ita metu imperfectam proficiunt: attritione insuper una cum timore detestationem peccatorum, anima amaritudinem, propositum melioris vita, spem venia, à culpis cessationem, ad misericordiam Dei configurum secum asserit: ipsam etiam Dei donum, Spiritus Sancti impulsum, viam ad justitiam, ad gratiam præ-